

Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului

Pastorală la Nașterea Domnului - 2004

† IOACHIM,
Episcop al Hușilor

„Cercetatu-ne-a pe noi Mântuitorul nostru,
Răsăritul Răsăriturilor, și cei din întuneric și
din umbră am aflat adevărul, că din Fecioară
s-a născut Domnul.”

(Svetilna Nașterii Domnului)

Binecuvântați creștini,

Prin rugăciune și post, cu slujbele noastre de veacuri în duh de Liturghie, la care se adaugă tradiționalele colinde românești, am ajuns și în acest an să prăznuim Nașterea după trup a Domnului nostru Iisus Hristos, numită de Sfântul Ioan Gură de Aur „mama sărbătorilor creștine”, căci de la Nașterea Domnului a început actul de mântuire a neamului omenesc, prin Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, prin lucrarea Sfântului Duh, în Sfânta Fecioară Maria.

La această mare taină, în inimile noastre răsună cuvintele Sfântului Apostol Pavel adresate ucenicului său, Timotei: „Mare este taina dreptei credințe: Dumnezeu S-a arătat în trup, S-a îndreptat în Duhul, a fost văzut de îngeri, S-a propovăduit între neamuri, a fost crezut în lume, S-a înălțat întru slavă” (I Timotei 2, 16).

Profetiile Vechiului Testament privitoare la Mesia, precum și cele făcute despre Fecioara Maria de către îngerul Gavriil, s-au împlinit acum, prin Nașterea Fiului lui Dumnezeu. Astăzi „plinirea vremii” a sosit.

Sfântul Evanghelist Ioan își începe Evanghelia sa cu arătarea Cuvântului Celui veșnic al lui Dumnezeu și o încheie cu descoperirea tainei celei din veac ascunsă a întrupării Logosului: „Cuvântul trup S-a făcut și S-a sălășluit între noi și am văzut slava Lui, slavă ca a Unuia-Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

Așadar, Cel ce vine în istorie, între oameni și în oameni, Iisus Hristos, este în același timp Dumnezeu și om. Cei care, în decursul istoriei, L-au privit numai ca Dumnezeu sau numai ca om, au fost socotiți eretici de către Biserică.

Sfântul Ioan Evanghelistul accentuează umanitatea lui Iisus Hristos, scriind: „orice duh care mărturisește pe Iisus Hristos venit în trup este de la Dumnezeu”

(I Ioan 4, 2), osândind prin aceasta erezia docheților, care învățau că Iisus Hristos a avut numai trup aparent, că dumnezeirea a anulat și firea și voința omenească în Hristos.

Legea și profetii făceau cunoscută voia lui Dumnezeu, dar nu-l puteau mântui pe om. În acest sens, drepul Iov, în suferințele sale, se întreabă: „Nu este oare Dumnezeu ca și mine ca să-I răspund? Nu este între noi un al treilea care pune mâna sa peste noi doi?”.

Lipsea un „al treilea” care să pună mâna peste ei, care să fie om și Dumnezeu. Acesta este Iisus Hristos. În El se întâlnește Dumnezeu cu omul, în El se înlătură obstacolul dintre cer și pământ, în El, Dumnezeu se face om și omul primește puterea de a se uni cu Dumnezeu.

În El, umanitatea și dumnezeirea se unesc într-o armonie desăvârșită, în persoana a doua a Sfintei Treimi, care este Fiul lui Dumnezeu Cel întrupat, pentru eliberarea din păcat și mântuirea neamului omenesc.

Dacă despărțim dumnezeirea de umanitatea Lui, atunci El este ca un necunoscut, străin de viața oamenilor, neputincios să vindece suferințele oamenilor. Dacă credem și mărturisim că Iisus Hristos este numai om, atunci nu poate fi Mântuitor.

Acest nume se poate atribui lui Hristos numai dacă este și Dumnezeu, și om; Fiul lui Dumnezeu și Fiul Omului, adică „un nume mai presus de orice nume”, așa cum mărturisește Sfântul Apostol Pavel (Filipeni 2, 9).

Comparația pe care unii o fac între Hristos și înțelepții lumii vechi este neconcludentă și eronată.

„E o încercare de a-L cunoaște pe Hristos în limitele umanului, dar El este Dumnezeu adevărat din Dumnezeu adevărat. În Iisus Hristos toate manifestările dumnezeiești se vădesc prin mișcări ale naturii omenești și cele omenești sunt încărcate cu elementul dumnezeiesc” (Prof. D. Stăniloae, *Iisus Hristos sau restaurarea omului*).

„El pătimea dumnezeiește, căci suferea de bună voie și săvârșea minuni omenește”, spune Maxim Mărturisitorul. De aceea, limitele omenescului nu L-au putut cuprinde și în El s-a văzut „slava lui Dumnezeu, ca a Unuia Născut din Tatăl, plin de har și de adevăr” (Ioan 1, 14).

În icoana Nașterii Domnului, pruncul Iisus ne apare ca toți pruncii, cu firea lor firavă, fragilă și gingașă, cu lumina ochilor vioaie. „El creștea și se întărea cu duhul” (Luca 2, 40) ca orice om.

De asemenea, la Iordan, Îl vedem om adevărat, dar mărturisit de către Tatăl ceresc ca Fiu al lui Dumnezeu întrupat: „Acesta este Fiul Meu cel iubit”.

Mântuitorul a trăit ca toți oamenii, muncind și rugându-Se. A flămânzit, a însetat, n-a avut unde să-și plece capul, a fost batjocorit și răstignit. Nimeni nu poate tăgădui umanitatea Sa. Dar nimeni nu poate reduce persoana lui Iisus numai la voința și firea Lui omenească.

Mântuitorul este om adevărat, dar fără de păcat: „Cine Mă vedește sau cine Mă acuză pe Mine de păcat?” (Ioan 8, 46).

Fiindcă a fost fără de păcat, a putut fi Mântuitor, care să poarte păcatele oamenilor, să le răstignească pe Cruce, să-i elibereze din robia păcatului, prin care vine moartea trupeză și sufletească.

Cu toată smerenia în care S-a născut Mântuitorul, El este „Cel plin de dar”, în fața Căruia s-au închinat păstorii; magii I-au adus daruri ca unui împărat și îngerii I-au cântat ca unui Dumnezeu care aduce „pe pământ pace și între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

Iisus Hristos s-a întrupat pentru a mântui neamul omenesc, însă Dumnezeu nu ne mântuiește fără consimțământul nostru. Mântuirea nu este un act de declarație din partea lui Dumnezeu, ci unul de colaborare între om și Dumnezeu. Dumnezeu nu declară pe unii mântuiți, iar pe alții osândiți. Înainte de a săvârși minunile, Mântuitorul îi întreabă pe cei ce veneau la El: „Vrei să te faci sănătos?” sau „Crezi tu în Fiul lui Dumnezeu?” și numai după ce primea răspunsul afirmativ săvârșea minunea.

Mântuirea nu este o lucrare unilaterală din partea lui Dumnezeu, nici numai un rezultat al voinței și puterii omului, ci este o lucrare divino-umană, un rod al întâlnirii harului dumnezeiesc cu credința și faptele bune ale omului.

Harul nu poate mântui fără voința omului, dar nici voința acestuia fără lucrarea lui Dumnezeu, așa cum mărturisește Mântuitorul că: „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5).

Iubiții mei fii duhovnicești,

La acest mare popas duhovnicesc, asemenea Sfântului Ioan Gură de Aur, să reflectăm și să analizăm tabloul Nașterii Domnului și bucuria pe care El a adus-o lumii.

„Astăzi împărații au venit să se închine Împăratului ceresc al slavei; soldații să mărturisească dumnezeirea Lui, asemenea sutașului care minunându-se exclamă: *Cu adevărat Omul acesta drept a fost*” (Luca 23, 47). Femeile au venit ca să vadă pe Cel născut din femeie spre a schimba în bucurie durerile nașterii; fecioarele, să vadă pe Fiul Fecioarei; pruncii, să vadă pe Cel ce s-a făcut prunc; copiii, să vadă pe copilul care a dat naștere la mucenici din pricina nebuliei lui Irod (Matei 2, 16-18); păstorii, să vadă pe Păstorul cel bun, Care și-a pus sufletul pentru oi; preoții, să vadă pe Cel făcut Arhiepiscop după rânduiala lui Melchisedec (Evrei 7, 17 și Psalm 109, 4); robii, să vadă pe Cel care a luat chip de rob și ne-a scos din robia păcatului (Filipeni 2, 7); pescarii, să vadă pe cel care a făcut din pescari vânători de oameni (Matei 4, 19); vameșii, să vadă pe Cel care l-a ales pe Evanghelistul Matei dintre vameși (Matei 9, 9); femeile păcătoase, să vadă pe Cel care a întins picioarele sale, spre a fi spălate cu lacrimi de femeia păcătoasă (Luca 7, 36-50).

Într-un cuvânt, au venit păcătoșii ca să vadă pe *Mielul lui Dumnezeu care ridică păcatele lumii* (Ioan 1, 29); magii aducând daruri, păstorii binevestind nașterea, vameșii evanghelizând; femeile mironosițe mir purtând; samarineanca însetând de izvorul vieții (Luca 4, 15); cananeanca, având credință neîndoielnică (Marcu 7, 24-50).

„Mă bucur și eu împreună cu ei, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, iar în locul instrumentelor muzicale, port scutecele lui Hristos. Acestea-mi sunt speranță, aceasta-mi sunt viața, acestea-mi sunt mântuirea. Pentru aceasta vin purtându-le,

ca prin puterea lor să iau tăria cuvintelor spre a cânta împreună cu îngerii: slavă întru cei de sus lui Dumnezeu, iar cu păstorii: și pe pământ pace și între oameni bunăvoire” (Luca 2, 14).

Dreptmăritori creștini,

La bucuria Nașterii Domnului se adaugă și bucuria încheierii „Anului Ștefanian 2004”, privind comemorarea a cinci sute de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare (1504-2004), sărbătorit la toate ctitoriile sale din Moldova, începând de la Borzești – locul nașterii sale, continuând cu Podul Înalt – Vaslui – 25 ianuarie 1476 și încheindu-se cu Putna, necropola sa.

La Huși, acest eveniment s-a produs la 29 iunie 2004, la Catedrala episcopală „Sfinții Apostoli Petru și Pavel”, ctitoria Sfântului Voievod.

Întreaga suflare românească din spațiul carpato-danubian și diaspora nu va uita niciodată pe strălucitul Voievod Ștefan cel Mare, care timp de 47 ani și 3 săptămâni a condus și apărat glia străbună și credința creștină, nu numai a Moldovei – patria sa, ci chiar a Europei întregi.

Fiul și urmașul său la tronul Moldovei, Bogdan al III-lea (1504-1517), a dăruit în epitaful tatălui său: „Ștefan a trecut în nemurirea credinței sale religioase”.

Cronicari români și străini înscriu pentru istorie cu litere de aur faptele de credință și vitejie ale Marelui Voievod.

Papa Sixt al IV-lea, în scrisoarea trimisă Domnitorului Moldovei, precizează că: „Faptele tale săvârșite cu înțelepciune și vitejie contra turcilor infideli, inamici comuni, au adus atâta celebritate numelui tău încât ești în gura tuturor și ești în unanimitate foarte mult laudat, tu ești atlet al creștinătății”.

Cronicarul moldovean Grigore Ureche îl numește pe Domnitor nu numai viteaz, ci „Ștefan Vodă ce-i zic cel Bun”, precizând că la moartea sa „atâta jale era de plângeau toți, ca după un părinte al său... și până astăzi îi zic sveti – adică sfânt”.

„Ștefan era mare prin faptele sale, era viteaz, era părinte bun și sfânt”. Din consemnările aceluiași cronicar reiese că Ștefan a avut 36 de războaie, din care 34 victorioase, timp în care a construit 44 de biserici.

Nicolae Iorga, în monografia închinată marelui Ștefan, îl portretizează ca: „un om minunat; un sfânt cum nu mai poate răsări altul, căci el era izvorul a toată vitejia; el era fântâna tuturor dreptăților; el era marea bunătăților”.

Pentru ce Ștefan cel Mare a fost supranumit și canonizat ca sfânt?

1. Pentru că a fost un om credincios și profund evlavios, virtuți confirmate prin ctitoriile sale și slovele înscrise pe pisanii, care încep cu invocarea Sfintei Treimi, numindu-se pe sine rob al lui Iisus Hristos.

2. În toate pisaniile ctitoriilor sale din țară și de la Muntele Athos, Ștefan cel Mare a cerut să fie pomenit cu toată familia sa, atât în viață „cât și după trecerea vieții noastre”, atât timp cât aceste sfinte lăcașuri vor dăinui în istorie.

3. Documentele istorice consemnează că era un Domn milostiv, înzestrând fetele sărace și eliberând pe cei din robie.

4. Înainte de bătălia de la Podul Înalt, „cu totii s-au legat a posti patru zile cu pâine și apă, dacă Dumnezeu va scoate din primejdie pământul oștenilor săi” și așa s-a făcut.

5. Înainte de fiecare luptă, Ștefan și oștenii săi se mărturiseau și se împărtășeau.

6. Legătura lui cu Biserica era neîntreruptă; Mitropolitul Moldovei Teoctist I (1453-1477) îl miruiește ca Domn al Moldovei la locul numit „Direptate” (Orbic – Bacău); iar Mitropolitul Gheorghe Roșca (1477-1511), „părintele și duhovnicul meu”, așa cum îl numea Marele Voievod, îl așază în mormântul de la Putna, la 2 iulie 1504.

7. Arhitectura, pictura, sculptura, broderia, feroneria, muzica și cultura, exprimată în cărți și manuscrise, realizate la Putna sau Neamț ca: Tetraevanghelierele de la Putna și Humor, ca și prima creație literară a culturii române, *Letopisețul de când cu voia lui Dumnezeu s-a început Țara Moldovei*, toate acestea au fost creatoare de epocă: epoca ștefaniană.

În tradiția binecredinciosului popor moldovean se înscrie taina că „după moartea sa, trei zile și trei nopți, deasupra mormântului Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, a ars o lumină pe care nimeni nu o aprinsese. Candela din conștiința neamului românesc și de la mormântul lui Ștefan nu s-a stins și nu se va stinge niciodată”.

Iubiți credincioși,

Bucuria Nașterii Domnului, vestită de îngerii, de păstori și de magi, după două mii de ani, o vestește Biserica prin slujitorii ei în versuri ca acestea:

„Hristos se naște, măriți-L,
Hristos din ceruri, întâmpinați-L,
Hristos pe pământ, înălțați-vă,
Cântați Domnului tot pământul”.

Locul îngerilor și al păstorilor de binevestitori ai Nașterii Domnului, astăzi îl împlinesc și colindătorii, prin glasurile lor nevinovate, zicând:

„Din an în an sosim mereu
La geam cu Moș Ajun,
E ger cumplit, e drumul greu,
Da-i obicei străbun.
Azi cu strămoșii cânt în cor
Colindul sfânt și bun,
Tot moș era și-n vremea lor
Bătrânul Moș Crăciun.
Și-acum te las, fii sănătos
Și vesel de Crăciun,
Dar, nu uita când ești voios,
Creștine, să fii bun”.

„Colindele sunt asemenea unor flori alese, răsărite în ogorul sufletului credincios, aflat în fața tainei celei descoperite prin graiul îngerilor”.

În ele este adunat nectarul învățăturilor creștine, cules de autori anonimi, care s-au inspirat din Sfânta Scriptură și din cărțile bisericești. Colindul este „sfânt”,

pentru că aduce un mesaj ceresc; dar este și „bun” pentru că ne împodobește sufletul cu un spor de bucurie. Colindul este sfânt și bun, pentru că este o zestre spirituală, moștenită din moși-strămoși. El a fost și rămâne oglinda credinței religioase a fiilor Bisericii noastre.

Dintotdeauna colindele au constituit pentru poporul nostru o școală de virtuți morale, de simțăminte umanitare, frățietate, pace și bună înțelegere între oameni. Colindătorii le cântă cu convingerea că sunt solii unei lumi mai bune, adusă de Fiul lui Dumnezeu, Care a venit între noi „*să se nască și să crească, să ne mântuiască*”.

Să ne unim inimile și gândurile în rugăciunile Bisericii, în cântarea îngerilor și în bucuria păstorilor și a colindătorilor, pentru că:

„Astăzi s-a născut Hristos
Mesia, chip luminos
Lăudați și cântați
Și vă bucurați”.

Alăturăm la cuvântul nostru de învățătură, povățuire și părintesc îndemn la această bucurie a Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos, cuvenita urare de ***Crăciun Fericit!***

Al vostru păstor și de tot binele voitor și fără încetare către Domnul rugător, astăzi vă transmite binecuvântările sale arhieresti și tradiționalul: „La mulți ani!”.